

# Говор Високог представника, Волфганга Петрича пред Парламентарном скупштином Савјета Европе, закључујући дебату о пријему БиХ у Савјет Европе

Господине Предсједниче,

Предсједавајући Савјета Европе,

чланови Скупштине,

Сваки пут када сам у току свог двоипогодишњег мандата у Босни и Херцеговини, у функцији Високог представника, имао част да се обратим институцијама Савјета Европе, имао сам могућност да извјестим о догађајима који земљу видно приближавају њеном циљу а то је пријем у Савјет Европе.

Када се први пут покренуло питање кандидатуре Босне и Херцеговине, постављени су јасни услови. Константни дијалог који сам водио са извјестиоцима Савјета Европе се заснивао на систематичном испуњавању тих услова.

Коалиција определијелена за реформе која је на власт дошла почетком 2001. године, показала је своје опредјељење за развој државности и примјену европских стандарда владавине. Ово заједно са дугорочним програмом изградње институција значи да се земља сада креће ка циљевима и идеалима Савјета Европе. Она је тиме постала подобан кандидат за чланство.

Када сам у августу 1999. године преузео дужност Високог представника нагласио сам да су приоритети мог програма “одговорност” и “европеизација”. Босна и Херцеговина и друге земље југоисточне Европе наравно нису неважан дио континента – оне су дио њега. Грађани БиХ, као и остали грађани широм Европе, очекују уставне норме и сигурносне гаранције које пружа модерна држава, а с тим што такође разумију и грађанске обавезе које од њих очекује таква држава.

Успостављање владавине права и поштивање права сваког грађанина били су централни дио послеријатног опоравка Босне и Херцеговине. У посљедње двије године остварен је велики напредак у погледу јачања права избјеглица и расељених особа на повратак својим кућама. У првих 11 мјесеци 2001. године укупно 81000 избјеглица и расељених особа вратило се својим кућама у подручјима гдје представљају мањинску групу. То је за 37% више од броја оствареног повратка у првих 11 мјесеци 2000. године. А сама 2000. година је представљала кључну годину у којој је укупни број мањинских повратака, око 68000, представљао незаустављиву динамику у процесу повратка. У многим случајевима је то повратак у подручја која су чак и прије три године сматрана екстремистичким упориштима и мјестима у којима повратници немају што тражити. Ова динамика је настала захваљујући новој спремности локалних органа власти да испуне своје обавезе и омогуће повратак, као и једном броју амандмана на имовинске законе, које сам наметнуо.

Босна и Херцеговина се поново прикључује европској породици као демократија у развоју. Започела је свеобухватна реформа судског система. Спроводи се темељит преглед војске и полиције уз међународну помоћ, а постигнут је и напредак у образовном сектору. Увођење конвертибилне марке 1998. године, систематско укидање државне контроле над привредом и процесом приватизације која ће се наставити у 2002. години су додатни елементи у двострукој транзицији Босне и Херцеговине, транзицији из ратног стања у мирнодопско, као и из комунистичког система на тржишну демократију. У осталим земљама транзиција са комунистичког система на систем

слободног тржишта трајала је цијелу деценију. Босна и Херцеговина је искомбиновала ову политичку и економску трансформацију са монументалним задатком опоравка од уништења проузрокованог ратом који се водио од 1992 – 95. године. Ипак је данас, уз снажну валуту и у основи отворено тржиште, Босна и Херцеговина успоставила основу модерне привреде.

Предуго је доминација екстремистичких странака спречавала наше напоре на политичком фронту. Избори одржани 2000. године омогућили су Алијанси за промјене, коалицији странака уједињених заједничким одбацивањем национализма, да почетком 2001. године дође на власт. Од тада је прагматизам замијенио тврдокорност као преовладавајућу карактеристику власти.

Усвајање Изборног закона од стране Парламентарне скупштине у аугусту 2001. године је примјер тог новог прагматизма и спремности за преузимање одговорности за политички процес. Усвајањем овог закона Босна и Херцеговина је уклонила једну значајну препреку на путу ка чланству у Савјету Европе. Имплементација одлуке Уставног суда о конститутивности народа представљаће важан тест ауторитета БиХ у веома скорој будућности. Ја сам замољен од стране Савјета за имплементацију мира да убрзам овај процес.

Како прагматична политика, захтјеви за социјалном стабилизацијом и економским опоравком стварају основу за позитиван развој, међународне организације у Босни и Херцеговини су започеле реструктурирање својих операција тако што на један систематичан начин преносе стратешке задатке на домаће органе власти. Ово смањивање интензитета је посљедица успјеха. Становницима Босне и Херцеговине су и даље потребни међународни партнери, све више и више на нормалан начин, кроз пословање, трговину и улагања. Такође им је потребно партнерство у примјени широких вриједности – основних људских права, владавине права и централног значаја слобода појединаца – за које се залаже Савјет Европе. Стога је чланство у Савјету толико значајно.

Неки ће рећи да и поред свега што је БиХ постигла у протеклим годинама, она још увијек није испунила све услове прописане за пријем у чланство Савјета Европе. Тим људима бих рекао: преостали задаци ће сигурно бити испуњени; тон и садржај политичких и социјалних расправа у Босни и Херцеговини су се значајно измјенили и јако побољшали од посљедњих избора. Регресија пропале националистичке политике прошлости је могућ, али вјерујем да је мало вјероватан. Чланство у Савјету Европе ће свакако подупријети прогресивне токове на практичне начине. На примјер, демократске странке се могу брже и ефикасније развијати ако су у могућности примјењивати технике постизања консензуса и укључивости које су обиљежје политике у осталим земљама, чланицама Савјета Европе.

Чланство у Савјету ће Босни и Херцеговини омогућити приступ новим институцијама које се баве важним питањима, као што су људска права, област у којој морамо наставити промовисати значајна побољшања. Комбинација обавезујућих критерија након пријема и приступа демократских политика институционалној подршци ће додатно оснажити позитивни развој у земљи. ОХР је спреман да у потпуности сарађује са Савјетом Европе у периоду након пријема.

Општи избори, заказани за октобар, ће бити први избори након завршетка рата које ће организовати домаћи органи власти. Зависно од нашег одобрења, ови избори ће такође бити и први по пријему Босне и Херцеговине у Савјет Европе. Изборни закон продужава изборни циклус са двије на четири године, што је значајна промјена с обзиром да ће омогућити изабраним властима да слиједе средњорочни умјесто краткорочног политичког плана, и тиме учине спровођење политике знатно ефикаснијом. То ће бити могуће уколико се нове владе буду строго придржавале сталног опредјељења земље да испуни критерије који важе након пријема.

Избори ће бити окарактерисани неизбрисовом европском перспективом. Нити једна од водећих странака не оспорава централну политичку доктрину да је интеграција у Европу главна аспирација политике, економије и друштва у Босни и

Херцеговини.

Пријем у Савјет Европе ће оснажити ову европску перспективу, те ће пружити подршку прогресивним снагама у Босни и Херцеговини, а под тим подразумјевам велику већину људи и политичара у земљи, коју оне имају право очекивати од својих европских партнера.

Имајући ово у виду, апелујем на вас да данас гласате у корист пријема Босне и Херцеговине у Савјет.

Хвала вам.